

Kto tworzy politykę europejską?

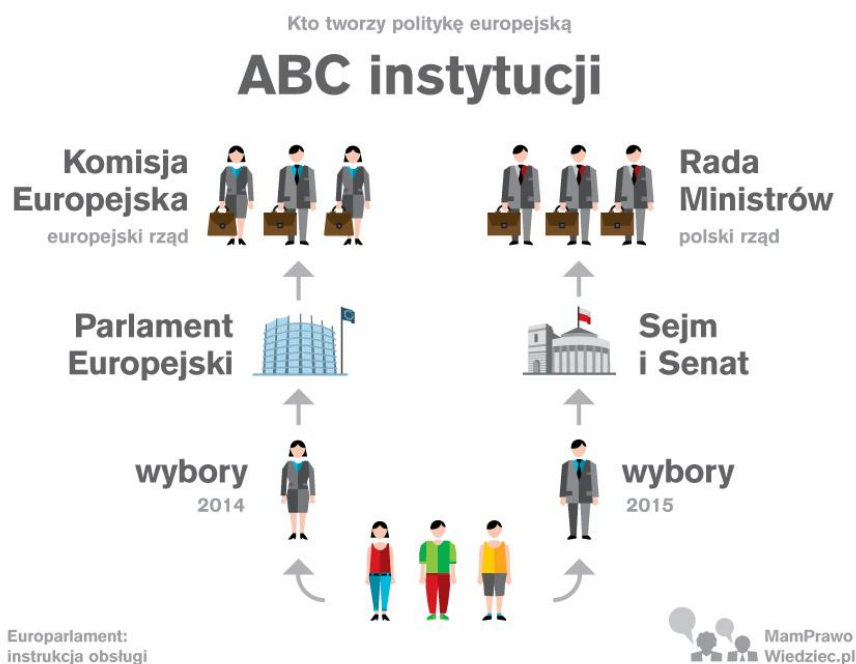
Spośród kilku instytucji unijnych, dla obywateli kluczowe są dwie. Parlament Europejski, wybierany w wyborach bezpośrednich oraz Rada, tworzona przez rządy państw członkowskich. To te instytucje wraz z Komisją Europejską przeprowadzają inicjują zmiany w Unii Europejskiej.

Ale nie tylko ich przedstawiciele wpływają na polską politykę europejską. Kto jeszcze ją tworzy? Jak na jej kształt może wpłynąć obywatel? I czy Polska mówi w sprawach europejskich jednym głosem?

Zdaniem eksperta

„Mimo obecności polskich eurodeputowanych w różnych grupach politycznych Parlamentu Europejskiego dużą wartością, wręcz miarą profesjonalizmu, pozostaje umiejętność inicjowania przez posłów działań podejmowanych w imię realizacji interesu narodowego. Konsolidacji i spójnej współpracy sprzyja tzw. Klub Polski – nieformalne forum politycznego dialogu, nieprzewidziane w regulaminie PE, które zarówno w latach 2004–2009, jak i podczas obecnej VII kadencji PE umożliwia polskim deputowanym wymianę poglądów oraz wypracowanie wspólnej strategii w oderwaniu od krajowych konfliktów.

Jednak nie zawsze możliwe jest zawarcie konsensusu między przedstawicielami różnych grup politycznych w PE, bo to, co jest postrzegane jako interes narodowy, bywa często odmiennie interpretowane w rozmaitych ugrupowaniach. Niemniej podczas VII kadencji PE (2009–2014) poglądy europosłów są zbliżone w tak kluczowych kwestiach jak: polityka spójności, polityka klimatyczna, polityka energetyczna czy też polityka wschodnia UE. Osiągnięty zatem stopień zgodności polskiej delegacji w obecnym PE jest dużo większy niż w polskim Sejmie” – komentuje dr Justyna Miecznikowska z Instytutu Europeistyki Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW.

Europarlament: instrukcja obsługi

Projekt współfinansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Parlament Europejski – nasi w Brukseli

Parlament Europejski to jedyna instytucja Unii wyłaniana w wyborach bezpośrednich. Polska, ze względu na liczbę posłów, jest szóstą siłą PE: Około 38,5 mln Polaków reprezentowanych jest przez 51 eurodeputowanych. Liczba posłów zależy od liczby mieszkańców danego kraju. Po wyborach w maju 2014 r. najwięcej deputowanych wysłał do Brukseli Niemcy, których jest blisko 82 mln i których reprezentować będzie 96 europosłów i europosłanek. Większą od Polski liczbę eurodeputowanych będą mieć także: Francja (74), Wielka Brytania i Włochy (po 73) oraz Hiszpania (54). Najmniejsze państwa, takie jak Luksemburg lub Malta, która ma ok. 400 tys. mieszkańców, reprezentuje stała, minimalna liczba 6 eurodeputowanych.

W 2014 r. w PE zasiadzie łącznie 751 posłów z 28 krajów. Na jednego posła przypadać więc będzie ok. 650 tys. obywateli Unii. Dla porównania – jeden poseł na Sejm reprezentuje ok. 84 tys. Polaków.

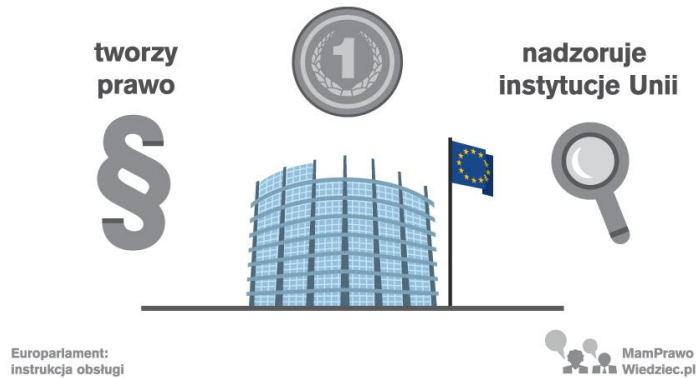

Główne zadania Parlamentu Europejskiego to tworzenie prawa i budżetu Unii. Parlament nadzoruje także pozostałe instytucje UE: parlamentarzyści zatwierdzają skład Komisji Europejskiej (europejskiego rządu), a przewodniczący Parlamentu Europejskiego zabiera głos na szczytach, na których spotykają się głowy państw członkowskich i szefowie rządów. Bez zgody PE szefowie państw i rządów nie mogą mianować zarządu Europejskiego Banku Centralnego – instytucji, która odpowiada za politykę monetarną strefy euro. Parlament wybiera także Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Zadaniem rzecznika jest badanie skarg na niewłaściwe działanie instytucji UE.

Parlament Europejski daje ci prawo

Co robi Parlament Europejski?

zatwierdza i kontroluje budżet

W Parlamencie Europejskim działa 7 grup politycznych: europejskich partii politycznych, zwanych też *frakcjami* lub *rodzinami*. Największą z nich jest Grupa Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci). W jej skład wchodzi centrowe i centroprawicowe proeuropejskie siły polityczne z państw członkowskich Unii. Do EPL należą europosłowie z PO i PSL.

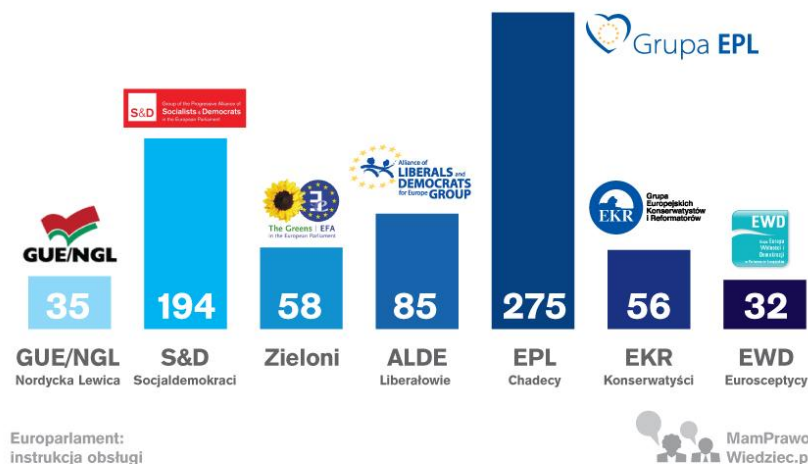
Drugą co do wielkości grupą polityczną jest Grupa Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów (S&D). Do tej partii należą posłowie SLD i Unii Pracy. To z szeregów Grupy Socjalistów wywodzi się obecny przewodniczący Parlamentu Europejskiego Martin Schulz.

Pozostałe europejskie partie polityczne to: Porozumienie Liberatów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE); Zieloni/Wolne Przymierze Europejskie; Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy (należą do niej europosłowie PiS i PjN); Europa Wolności i Demokracji (europosłowie z Solidarnej Polski); Zjednoczona Lewica Europejska – Nordycka Zielona Lewica (GUE/NGL).

Kto tworzy politykę europejską

Parlament Europejski

7 europejskich grup politycznych

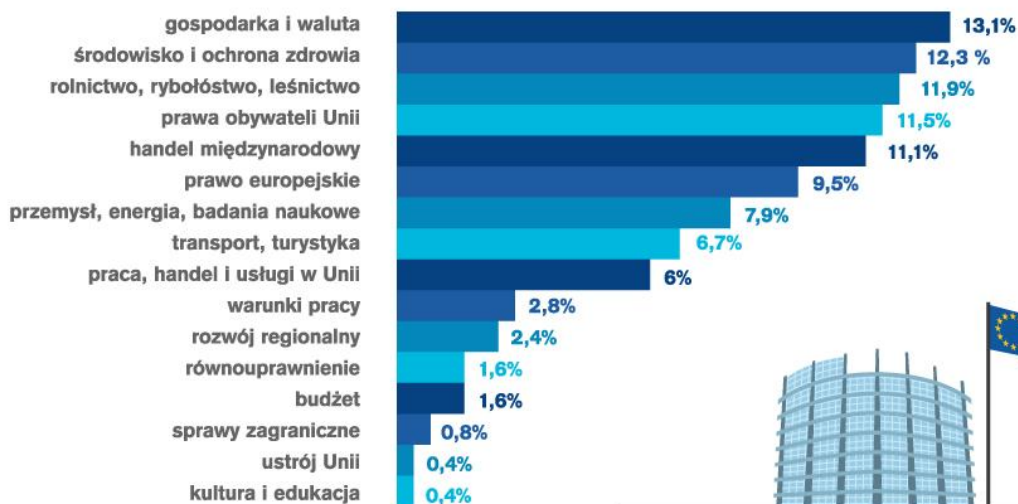

Europarlament: instrukcja obsługi

W Parlamencie Europejskim pracuje 20 komisji tematycznych. W ich skład wchodzi od 24 do 76 posłów. Poszczególni członkowie odzwierciedlają różnice w poglądach politycznych wewnątrz Parlamentu. W komisjach odbywa się większość prac i przygotowania do posiedzeń plenarnych. Uzgadniane są poprawki do projektów nowego prawa oraz opracowuje się raporty.

Parlament Europejski daje ci prawo

Tu Parlament tworzy przepisy

 Europarlament:
instrukcja obsługi

 MamPrawo
Wiedziec.pl

Europosłowie wchodzi również w skład 41 delegacji Parlamentu Europejskiego, które utrzymują stosunki i prowadzą wymianę informacji z parlamentami państw, które nie należą do Unii Europejskiej.

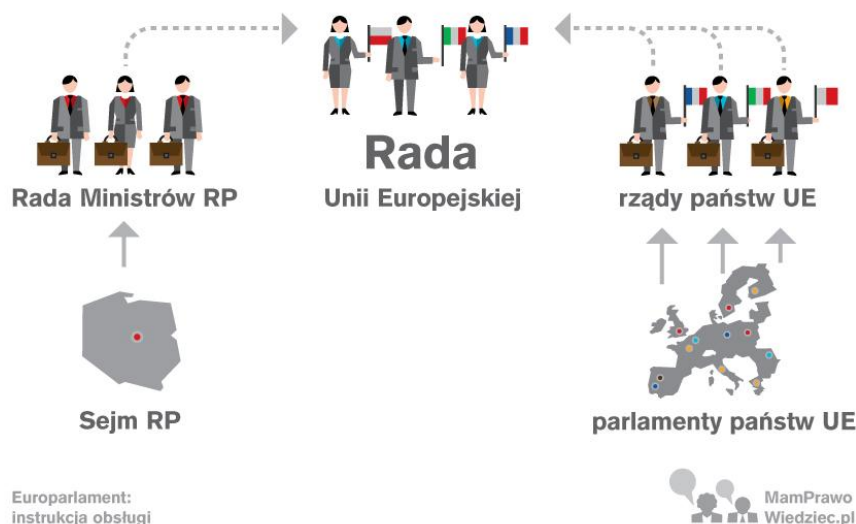
Rada – ministrowie państw członkowskich

Parlament Europejski tworzy prawo i uchwała budżet. Współpracuje przy tym z Radą Unii Europejskiej (w skrócie nazywaną Radą), czyli ministrami państw członkowskich.

Rada Unii Europejskiej jest czym innym niż Rada Europejska. W ramach Rady Europejskiej spotykają się przywódcy państw członkowskich (głowy państw lub rządów) na tzw. szczytach Unii. Czym innym jest również Rada Europy, która nie jest instytucją Unii Europejskiej. Rada Europy to międzynarodowa organizacja stojąca na straży praw człowieka.

Kto tworzy politykę europejską

Skąd się bierze Rada?

Państwa członkowskie obejmują przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej rotacyjnie, na okres pół roku. Jest to tak zwana „prezydencja w Radzie”. Do najważniejszych zadań prezydencji należy przewodniczenie pracom Rady i reprezentowanie jej w relacjach z innymi instytucjami UE. Polska pełniła przewodnictwo w Radzie w drugiej połowie 2011 roku. Obecne prezydencję sprawuje Litwa.

Państwo sprawujące prezydencję decyduje o priorytetach pracy Rady na 6 miesięcy, kiedy kieruje jej posiedzeniami. Priorytety przedstawiane są w momencie rozpoczęcia prezydencji. W 2011 r. Polska stawiała przede wszystkim na:

- pogłębianie integracji europejskiego rynku
- wzmocnienie bezpieczeństwa Unii, w tym bezpieczeństwa i niezależności energetycznej
- zwiększenie otwartości na kraje sąsiednie (m.in. Partnerstwo Wschodnie).

Priorytety obecnej prezydencji litewskiej to, m.in. walka z bezrobociem w Unii oraz utworzenie unijnej unii bankowej.

Rada kieruje się ogólnymi wytycznymi szefów państw i rządów. Członkowie Rady pracują w dziesięciu obszarach tematycznych, tzw. formacjach (np. rolnictwo, zatrudnienie i ochrona środowiska). Lista uczestników posiedzeń Rady zmienia się w zależności od tematu. Różna jest także częstotliwość spotkań. Najczęściej, średnio raz na miesiąc, spotykają się ministrowie spraw zagranicznych w ramach Rady do Spraw Zagranicznych. Posiedzeniom Rady do Spraw Zagranicznych przewodniczy wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa. Obecnie funkcję tę pełni Brytyjka Catherine Ashton. Na forum Rady ECOFIN, czyli Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych, raz w miesiącu spotykają się ministrowie gospodarki i finansów.

Skład Rady	Liczba spotkań w 2012 roku
Rada do Spraw Zagranicznych (handel, obrona)	13
Rada do Spraw Ogólnych (rozszerzenie, budżet, administracja, instytucje)	11
Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych	11
Rada do Spraw Rolnictwa i Rybołówstwa	11
Rada do Spraw Transportu, Telekomunikacji i Energii	7
Rada do Spraw Współpracy w dziedzinie Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych	5
Rada do Spraw Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Polityki dotyczącej Konsumentów	4
Rada do Spraw Ochrony Środowiska	4
Rada do Spraw Konkurencji	4
Rada do Spraw Edukacji, Młodzieży i Kultury	3

Źródło: consilium.europa.eu

Każde z państw członkowskich dysponuje określoną liczbą głosów w Radzie. Liczba głosów została ustalona w Traktacie z Lizbony i zależy od siły politycznej państwa: potencjału ekonomicznego, terytorialnego i demograficznego. Decyzje w Radzie zwykle zapadają większością głosów. Jednak czasami wymagana jest jednomyślność, na przykład w wypadku decyzji dotyczących polityki zagranicznej, obronności, współpracy sądowej i policyjnej oraz podatków.

Państwo	Liczba głosów w Radzie
Francja, Niemcy, Wielka Brytania, Włochy	po 29
Hiszpania, Polska	po 27
Rumunia	14
Holandia	13
Belgia, Czechy, Grecja, Portugalia, Węgry	po 12
Austria, Bułgaria, Szwecja	po 10
Dania, Finlandia, Irlandia, Litwa, Słowacja	po 7
Cypr, Estonia, Luksemburg, Łotwa, Słowenia	po 4
Malta	3

Źródło: consilium.europa.eu

Przedstawiciele polskiego rządu w Radzie najczęściej głosują w koalicji z Francją, Grecją, Cyprzem, Słowacją i Litwą. Zgadza się z nimi w 97 proc. głosowań. Najczęściej jesteśmy w opozycji do Wielkiej Brytanii (przy podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska, budżetu, rolnictwa, transportu, wolności obywatelskich oraz rynku wewnętrznego), niemniej nadal zgodność jest na poziomie 86 proc. głosowań (źródło: votewatch.eu).

Warszawa w Brukseli

Stałe Przedstawicielstwo Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej funkcjonuje w Brukseli od 1 maja 2004 r., czyli od wejścia Polski do UE. Przedstawicielstwo podlega Ministerstwu Spraw Zagranicznych.

Stały Przedstawiciel RP przy Unii ma tytuł ambasadora nadzwyczajnego. Obecnie funkcję tę pełni Marek Prawda. Reprezentuje Polskę w Komitecie Stałych Przedstawicieli (tzw. COREPER). Podstawowym zadaniem COREPER jest przygotowywanie posiedzeń Rady.

Pracownicy Przedstawicielstwa, stale obecni w Brukseli, biorą udział w dyskusjach prowadzonych w ramach Unii nad głównymi kierunkami jej rozwoju. Uczestniczą w pracach instytucji i organów Unii Europejskiej, przy uwzględnieniu interesów Polski. Stałe Przedstawicielstwo analizuje politykę Unii w różnych obszarach i przekazuje instytucjom w Polsce informacje oraz ocenę tej polityki wraz z sugestiami działań.

Stałe Przedstawicielstwo **lobbuje na rzecz korzystnych dla Polski rozwiązań** w procesie legislacyjnym na forum Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz wśród krajów członkowskich.

Bruksela w Warszawie

W Polsce **realizacją polityki i spraw europejskich zajmują się poszczególni ministrowie** rządu w ramach **Komitetu do Spraw Europejskich (KSE)**. Przewodniczącym KSE jest minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski. Reprezentuje go sekretarz stanu ds. europejskich, nazywany ministrem ds. europejskich. Obecnie funkcję tę pełni Piotr Serafin. Członkami KSE są ministrowie, reprezentowani przez sekretarzy lub podsekretarzy stanu, oraz Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów lub jego przedstawiciele. Do udziału w pracach KSE mogą być także zapraszani przedstawiciele innych instytucji, na przykład Kancelarii Prezydenta RP czy Narodowego Banku Polskiego.

To na forum KSE podejmowane są decyzje związane z członkostwem Polski w Unii.

Minister spraw zagranicznych opracowuje strategie oraz dokumenty rządowe związane z polityką wobec UE. MSZ reprezentuje także Polskę w postępowaniu przed Trybunałem Sprawiedliwości w Luksemburgu. Trybunał jest najwyższym unijnym sądem, który orzeka, czy państwa członkowskie postępują zgodnie z prawem wspólnoty.

Zadaniem rządu jest dążenie do przyjmowania przez unijne instytucje rozwiązań korzystnych dla Polski. W ostatnim czasie ministrowie zabiegali m.in. o wysokość funduszy europejskich oraz o korzystne zapisy wspólnej polityki rolnej. W trakcie negocjacji budżetowych MSZ aktywnie uczestniczył w spotkaniach nieformalnej Grupy Przyjaciół Polityki Spójności zrzeszającej państwa będące największymi beneficjentami środków z funduszy europejskich. Grupa powstała w 2004 roku. W jej skład weszło 15 państw UE oraz Chorwacja. Dzięki działalności grupy Polsce udało się wynegocjować korzystny dla Polski budżet na lata 2014–2020.

Udział Sejmu i Senatu w polityce europejskiej

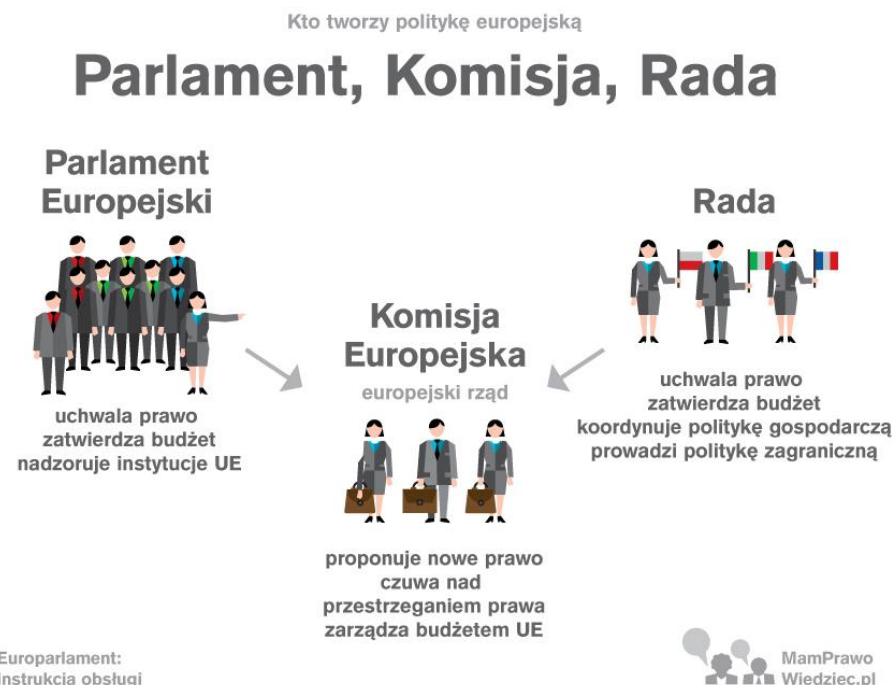
W sprawach związanych z członkostwem w Unii rząd współpracuje z Sejmem i Senatem.

Minister spraw zagranicznych ma obowiązek informowania Sejmu i Senatu o tym, w jaki sposób Polska uczestniczy w pracach unijnych instytucji. Przekazane informacje są poddawane dyskusji i ocenie na posiedzeniach Sejmu. **Od 2004 r. MSZ przedstawił 19 półrocznych sprawozdań o udziale Polski w pracach Unii.**

Rząd współpracuje z Sejmem i Senatem również w obszarze stanowienia prawa unijnego: zasięga opinii parlamentarnej komisji do spraw Unii, przedstawia informacje o stanowisku, jakie ma zamiar zająć wobec projektu oraz prognozuje skutki społeczne, gospodarcze i finansowe, jakie może przynieść proponowana przez instytucje unijne zmiana prawa. **Na etapie tworzenia prawa Sejm i Senat mogą wyrazić sprzeciw wobec projektu, jeśli uznają, że Unia wykracza poza przyznane jej uprawnienia.**

Do Sejmu i Senatu przekazywane są dokumenty instytucji Unii, w tym komunikaty Komisji Europejskiej, plany pracy Rady, roczne plany legislacyjne, projekty decyzji Rady, a także projekty umów międzynarodowych, których stroną mają być Unia lub jej państwa członkowskie.

Ostatnią informację na temat efektów pracy polskich urzędników w instytucjach Unii MSZ przedstawił przed Sejmem 16 października 2013 r. – 106-stronicowy dokument dotyczył pierwszej połowy 2013 roku: w tym okresie polityka europejska zdominowana była przez starcie francusko-niemieckie. Różnice zdań dotyczyły przede wszystkim sposobu w jaki Unia miała reagować na kryzys gospodarczy.

Podsumowanie

W Unii Europejskiej obywatele reprezentują wybrani bezpośrednio posłowie, zasiadający w Parlamencie Europejskim oraz przedstawiciele rządów, którzy wspólnie z ministrami z innych państw członkowskich, tworzą Radę. O większości spraw związanych z funkcjonowaniem Unii Parlament i Rada decydują wspólnie. **Wpływ obywateli na instytucje europejskie jest zatem dwutorowy.** W wyborach do Parlamentu Europejskiego decydujemy, kto będzie nas reprezentował w PE, a poprzez głosowania krajowe, w których wybieramy członków parlamentów krajowych, mamy wpływ na wybór ministrów uczestniczących w posiedzeniach Rady.

Źródła: polskawue.gov.pl, brukselaue.msz.gov.pl, consilium.europa.eu, europarl.europa.eu, oide.sejm.gov.pl, senat.gov.pl, sejm.gov.pl, votewatch.eu.l

Raporty i grafika są dostępne do pobrania na MamPrawoWiedziec.pl. Przy wykorzystaniu całości lub fragmentów naszych tekstów prosimy o podanie źródła. Całość dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz autorów: <http://creativecommons.org>.

Stowarzyszenie 61 jest niezależną, apartyjną organizacją pozarządową, która stawia sobie za cel budowanie ogólnodostępnego systemu informacji o osobach pełniących wybieralne funkcje publiczne. Stowarzyszenie 61 od 2006 r. tworzy serwis www.MamPrawoWiedziec.pl, budując bazę informacji o osobach pełniących wybieralne funkcje publiczne oraz wykorzystuje najnowocześniejsze formy rozwijania procesów demokratycznych za pomocą e-narzędzi.

Wyrażone w niniejszej publikacji opinie są poglądami jej Autora. Treści prezentowane w niniejszej publikacji nie są tożsame z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych